

Rektor Anders Krogsøe
Translokationstale 2018 – Aurehøj Gymnasium

Kære studenter,

Så lykkedes det minsandten alligevel! 120 uger med formler, nodeterperi, græske vaser og opgaveløsning til langt ud på natten er forbi. Der er med 3m's grand prix-vinderord ikke flere:

*Mandag morgener, der gør jer skør'
Hvor I tror I dør
Hvor cyklen er flad som jeres humør
Hvor I er uden energi – og hellere vil holde fri*

Nu bærer I symbolet på klassisk dannelse: den rød/hvide studentehue. Hele Aurehøj ønsker jer varmt tillykke!

For mig vil I, årgang 2018, altid være særlige. Konstant sang og musik, bemærkelsesværdige faglige præstationer og ikke mindst et utal af skøre indfald. Hver dag har I vist, hvor skønne mennesker, I er. Men derudover er I også den første årgang, jeg har kendt så længe, at jeg reelt

har haft mulighed for at ødelægge det for jer. Og alligevel er I ikke bare bestået, men bestået med bravur.

Er I lykkelige? Mærker I den der brusende, boblende fornemmelse af befrielse? En forventningsfuld glæde over snart at skulle trille afsted i de ikoniske vogne med højtravende poesi a la: "Dyt tre gange, og vi mooner"? Hvis I har det sådan, forstår jeg det virkelig. I har arbejdet hårdt for jeres huer. Og I fortjener denne berusende lykkefølelse. Det er faktisk dét, jeg gerne vil tale om i dag – lykke.

Hvori lykken består, har mange, som I ved, tænkt længe og dybt over. På tværs af tekster og teoretikere er der bred enighed om, at lykke er menneskets højeste mål. Uanset om det er Buddha, Sartre eller Pontoppidans Per, søger de det samme, lykken.

Den danske lykkeforsker, Christian Bjørnskov, mener, at man må skelne mellem to forskellige former for lykke. På den ene side den flygtige, lunefulde, der er bundet til øjeblikket. På den anden side den langvarige, hverdagsagtige. Vi kan alle tænke tilbage på øjeblikke, hvor vi er blevet overmandet af en hjertevarm oplevelse af altings symbiose. Prøv engang! På min indre lykkeskærm dukker billeder op af 6-1 sejren over Uruguay i '86. Skarpt forfulgt af det første rigtige kys med ostehandlerens datter, Henriette, i '91. Faktisk blev jeg igen for nylig ramt af en sådan stærk, momentan lykkefølelse. Det var ved Aurehøjs Venners jubilæumsfest i maj. Efter middagen tog en student fra 2008 og en student fra 1953 som det naturligste hinanden i hånden og åbnede dansgulvet. Deres oplevelse af på

trods af 65 års studenterforskel at have noget unikt aurehøjsk til fælles var speciel. For mig står de som et klart billede. Et billede på holdbarheden af det vidensarbejde og den værdimæssige dannelse, der dagligt foregår på Aurehøj. Et billede på, at jeres studentereksamen fra Aurehøj rækker langt videre end blot tre års læring og venskaber.

Som rektor håber jeg bestemt, at I også hver især kan tænke tilbage på stærke lykkelige øjeblikke på vores gamle skole. Hvad enten det er bag en mikrofon eller med et instrument i hånden; en eksamen hvor I bare fik sagt alt det rigtige; eller et særligt kærligt kys. Jeg ved i hvert fald, at mange tidligere aurehøj-elever blandt jer forældre kan.

” Uanset om det er Buddha, Sartre eller Pontoppidans Per, søger de det samme, lykken”

Men ud over denne lykkelige dag og de små lommer af lykke, I forhåbentlig vil huske tilbage på, fortjener I også at være lykkelige i den hverdag, der venter på den anden side af Aurehøjs tykke, trygge mure.

Jeg vil gerne sætte jer på sporet af denne anden lykke. Den bestandige lykke. Lykken imellem de gyldne momenter. Lykken på de mange *almindelige* mandage, tirsdage og onsdage. Vi kunne kalde det den langsomme lykke.

For at finde nøglen til den langsomme lykke, må vi først gøre lidt status over jeres generation: Hvem er I egentlig? Og hvilke udfordringer står I overfor i målet om at opnå den langsomme lykke?

Der findes et utal af mere eller mindre lødige undersøgelser om jeres generation. Tilsammen giver de hurtigt et billede af, *hvem I er*. Og tro mig, det er ikke et særligt kønt eller specielt opløftende syn. Skal man tro en ny Expedia-undersøgelse, er I en flok narcissistiske, sløve bananer, der hellere vil posere til en selfie end tage arbejdshandskerne på.

Et billede af jer, som jeg bedre kan genkende, men som også er bekymrende, får vi af professor i ungdoms- og uddannelsesforskning, Noemi Katznelson. Hun blev i øvrigt student fra Aurehøj i 1987. Noemi Katznelson viser, hvordan I prøver at leve op til politikernes fokus på produktivitet, global konkurrence, arbejdsmarkedsbehov, optagelseskrav, uddannelsesloft, gennemførselsprocenter og parathedsvurderinger. På grund af de mange samfundskrav lukker I ned for drømmene. I undlader at tænke ud af boksen. Ja, I begrænses i det hele taget af en allestedsnærværende præstationskultur. Ifølge Noemi Katznelson var jeg og mine studenterkammerater i 90'erne præget af fremtidsdrømme. Vi ville 'skabe noget stort'. Vi ville 'gøre en forskel'. I, derimod, har fokus på karakterer og konkluderer derfor løbende: "Pis, der røg også den drøm".

Undervisningsminister Merete Riisager mener, at I kan takke jer selv og jeres forældre for presset. Karakterer har jo trods alt været et vilkår i mere end 200 år. Om den analyse får alle nuancer med, er for mig at se tvivlsomt. Men under alle omstændigheder: Hvis kortlægningen af jer er rigtig, ér der noget galt! I har stort set gjort alt, hvad vi har bedt jer om. I stræber. I begår ikke kriminalitet. I opfører jer næsten pænt selv til doktorfesten. Ja, I gør alt. Alligevel afkræves I

endnu mere. Og alligevel er I ikke tilfredse med jer selv. Faktisk er I som aldersgruppe de mindst lykkelige i et af verdens måske mest lykkelige lande.

Når det er sagt, er lykken naturligvis svær at måle. Lykken er jo individuel. Hvad den ene af jer finder uvurderligt, kan for andre af jer føles ligegyldigt. Derfor må I også i jeres selvrefleksion evne at sætte jer ud over, hvad I forventes at mene. I må gøre jer fri af de mange sociale normer, pres, krav og idealbilleder.

”Skal man tro en ny Expedia-undersøgelse, er I en flok narcissistiske, sløve bananer, der hellere vil posere til en selfie end tage arbejdshandskerne på”

Og hér bliver jeg faktisk en anelse bekymret. At vise samfundsansvar ér vigtigt. Og Svend Brinkmann har en pointe, når han opfordrer til at *Stå fast* over for egocentrisk navlepilleri. Men har betoningen af jeres samfundsansvar ikke medført en forvrængning? Betyder den ikke, at I unge ikke i tilstrækkelig grad tør frigøre jer fra de sociale normer og forventninger? At I frygter at lukke dørene og at fejle i en sådan grad, at I pligtskyldigt gør, hvad der forventes. Også selv om det måtte stride mod jeres egne værdier og ambitioner. Jeg tror, at det indimellem er sådan.

Nogle gange virker det nyttigt at rykke lidt tilbage. Skal vi forvrængningen til livs, kan vi hente inspiration i teksterne fra old-timerne. Hos antikkens filosoffer er vægtningen nemlig ikke alene på det samfundsetiske. Generaliserer man

en anelse, ser de antikke tænkere faktisk på det hele menneske. De forstår, at man som menneske *både* søger lykken for sig selv *og* søger at gøre det rigtige i forhold til andre mennesker. Som Sokrates skriver, må man på én gang undgå at blive slave af ydre goder og handle tro imod dyderne retfærdighed og tapperhed. Kan man det – ja, så forsvares man både sig selv og sit samfund.

Kender jeg jer ret, sidder enkelte af jer nu og tænker: "Arh, Anders. Er den pointe ikke lidt støvet? Antikken er godt nok lang tid siden." Til jer er der kun at sige: Så se *Toppen af Poppen!* For er det i virkeligheden ikke en lignende opfordring til at være opmærksom på også at huske jer selv og jeres egne værdier i livet, der gemmer sig hos Michael Falck? Som Søren Huss sang det, lyder et omkvæd i hvert fald:

*Vogt jer for manden med leen og for manden,
der aldrig ler
Vogt jer for mennesker der tror det er dem der er
centrum i alt hvad der sker
Vogt jer for folk der ved bedre om alt hvad der
foregår
Og vogt jer især for dem der fortæller jer hvem I
skal vogte jer for*

Når *alt det* er sagt, så er jeg faktisk ikke så nervøs. Ikke for jer fra Aurehøj. Nogle af jer har bestemt haft noget at kæmpe med undervejs i uddannelsen. Nogle af jer tilmed urimelig meget. Men når jeg ser på de mange ting, I alligevel har opnået, er der klare tegn på, at I hver især enten *har* brudt med successtyraniets sygdomstræk eller har de bedste muligheder for at gøre det.

Forskningen fortæller os, at den nærmeste, gennem-automatiserede fremtid kræver *stærk basal viden*. Fremtiden kalder på behov for folk, der kan *samarbejde, tænke kritisk* og være *innovative* og *sociale*. Og hér står I Aurehøj-elever på alle parametre stærkt! I fysik og dansktimer har I vist, at I kan tilegne jer en stærk basal viden og tænke kritisk. I Phil, elevråd og 'del ud'-valg har I tydeligt demonstreret, at I forstår, at samarbejde, og et socialt sind skaber resultater. I projektugen om Det globale Verdens-borgerskab har I innovativt vist, hvordan vi undgår en klimakrise. Og ved gallaankomsten har I med et enkelt forbogstav kreativt legende forvandlet et ordinært RAP-battle til en ekstraordinær WRAP-spisningskonkurrence. På det professionelle plan ér I klar til fremtiden!

”Men når jeg ser på de mange ting, I alligevel har opnået, er der klare tegn på, at I hver især enten har brudt med succestyraniets sygdomstræk eller har de bedste muligheder for at gøre det.”

En anden meget vigtig komponent i lykken er en sikker viden om, at man er værdsat og elsket. At man føler sig tilstrækkelig – ikke bare professionelt, men også menneskeligt. Hallen er i dag et tydeligt bevis på, at I omfavnes af kærlighed fra mange sider. Og lægger man dertil, at nogle af jer vist også har elsket hinanden bare lidt undervejs, kan I med andre ord være rolige.

Tør I, hvor I nu er på vej hen, at vælge i troskab mod både jer selv og os andre, *ligger* udviklingen til jer. Vejen til hverdagslykken er banet!

Udenfor venter nu vognene, der skal tage jer det første stykke væk fra tiden og trygheden på Aurehøj. Ja, allernærmest venter en lang og festlig dag i huefejringens tegn. Her har jeg lyst til at læse et brev, som min forgænger, Thure Hastrup for 60 år siden i 1958 skrev til Aurehøj-elevernes forældre:

Til III [årgang]s forældre

Nu da Deres datter eller søn bliver student, vil jeg gerne, samtidig med, at jeg ønsker tillykke dermed, henlede opmærksomheden på, at det kan være i de unge menneskers velforståede interesse at begrænse servering af stærke drikke til studenterne ved de forskellige sammenkomster og fest til et minimum. Det er skik og brug, at studenterne besøger de fleste af kammeraternes hjem [...] Mange af dem er imidlertid overtrætte og tåler derfor meget lidt, og desuden er der flere iblandt dem, som ikke sætter pris på stærke drikke...

Selv kunne jeg ikke have skrevet det meget bedre. Men fordi lykke jo som fremhævet ikke kun er den langsommelige, men også den korte lunefulde, skal min afskedshilsen til jer være en anden og i stedet igen referere til 3m: Kære studenter, må I hver og én få en lykkelig hverdag, dér, *hvor I er på vej hen* – men inden da:
Sæt for sidste gang Brygmann på [...]
Kør ud og bare leg
Der' [næsten] ingenting I ikke må
Dreng sig eh-eh-eh

Piger sig eh-eh-eh
Ja, vis så vej med den Aure-cha-cha-cha

//